фінансова звітність підприємства не є комерційною таємницею, відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”.

Звичайно, згортання ряду статей Звіту про фінансовий стан суттєво не впливає на показники фінансової звітності більшості підприємств, так як інформація про такі об’єкти бухгалтерського обліку у них відсутня (інформація про довгострокові біологічні активи, векселі, резерви та забезпечення тощо). Разом з тим, втрачається аналітичність інформації і щодо суттєвих її показників (залишків виробничих запасів, незавершеного виробництва, товарів, готової продукції), що унеможливлює виконання превалюючої функції ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності – надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан суб’єкта господарювання.

Умови згортання показників фінансової звітності одночасно збільшують “поле” для шахрайств, адже приховати реальну вартість активів, капіталу і зобов’язань в загальній сукупності значно легше. Це породжує одну з найбільш важливих проблем сучасного бухгалтерського обліку – фальсифікацію фінансової звітності. Викривлення показників фінансової звітності внаслідок фальсифікації створює інформаційний ризик прийняття рішень на їх основі.

Література:

1.Крупка Я.Д. Погресивні методи оцінки інвестиційних ресурсів / Я. Д. Крупка. – Тернопіль : Економічна думка, 2000. – 354 с.

2.Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. №433 //Дебет-кредит. – 2013. – №14. – С. 8 – 14.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 " Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nibu.factor.ua.

УДК 657.222:336.764.2:658 (477.87)

Данькiв Й.Я.,
к.е.н., професор, зав. кафедри обліку і аудиту,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Шуліко А.О.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ХЕДЖУВАННЯ ТОВАРНИМИ ДЕРИВАТИВАМИ

У процесі поступової трансформації ринкової економіки формуються нові сегменти фінансового ринку. Вітчизняні суб’єкти підприємницької діяльності постійно вивчають сучасні види фінансових інструментів, а також можливості, які вони надають для підвищення ефективності їх діяльності, і, як

показує практика, операції з похідними фінансовими інструментами, тобто деривативами, все частіше використовуються з метою одержання додаткових економічних вигод. Водночас із розвитком фінансового ринку на реалії перетворюються й такі категорії як фінансові ризики, що спонукає до пошуку ефективних способів їх мінімізації, одним з яких є хеджування.

Подальшого розвитку, вдосконалення й уніфікації потребують не тільки теоретичні питання застосування та здійснення операцій з деривативами, а також і практичні питання організації їх обліку. Операції з деривативами можна вважати багаторазовою подією, адже окремі елементи реєструються бухгалтерськими проведеннями декілька разів. В такому випадку необхідно виділити основні етапи організації обліку операцій хеджування товарними деривативами. Проте, спочатку пропонується ввести такі поняття як «Цикл товарного деривативу», «Операційний цикл товарного деривативу» та «Післяопераційний цикл товарного деривативу»

Цикл товарного деривативу – це проміжок часу від дати укладання товарного деривативу до дати погашення товарного деривативу.Операційний цикл товарного деривативу – це проміжок часу від дати укладання товарного деривативу до дати виконання товарного деривативу.Післяопераційний цикл товарного деривативу – це проміжок часу від дати виконання товарного деривативу до дати погашення товарного деривативу. Слід зазначити, що на проміжку операційного циклу товарних деривативів їх необхідно обліковувати як позабалансові інструменти, а на проміжку післяопераційного циклу товарних деривати, коли виникають взаємні зобов’язання за товарними деривативами, вони обліковуються як відповідні балансові позиції.

Особливе місце в організації обліку операцій хеджування товарними деривативів займає документування операцій з ними. Правильна організація первинної документації та чітке відображення її у документах зведеного обліку дозволить здійснювати повний, правдивий та неупереджений облік товарних деривативів на підприємстві.

Розробкою первинних та зведених форм бухгалтерського обліку похідних фінансових інструментів займались деякі вітчизняні вчені. Так, Бойко К.В. пропонує використовувати первинний документ "Обґрунтування відносин хеджування" та зведений документ "Журнал реєстрації операцій хеджування" [1, с. 193]. Здреник В.С. доводить, підставою для визнання операцій з похідними фінансовими інструментами в системі бухгалтерського обліку може виступати “Акт про здійснення операції з похідним фінансовим інструментом” [2, с. 8].

Первинними документами з обліку деривативів є: форвардні контракти, ф’ючерсні контракти, опціони, рахунки брокерських кампаній та незалежних брокерів, акти виконаних робіт, наданих послуг брокерського обслуговування, довідки проведених біржових торгів, витяги з реєстрів укладених на біржі угод, банківські виписки із сплати відповідних біржових та інших обов’язкових реєстраційних внесків, укладені зворотні (офсетні) угоди та інші. Проте, слід наголосити, що на сьогоднішній день відсутні законодавчо затверджені форми первинних документів для обліку операцій з товарними деривативами, в тому

числі і тих, які укладаються з метою хеджування. Правильне та своєчасне ведення документів обліку деривативів є запорукою відповідності наявних даних реальній дійсності.

Подальшого вдосконалення потребують також і форми фінансової звітності, які не відображають інформацію про операції хеджування товарними деривативами. Хеджування товарними деривативами є строковим процесом. На протязі дії товарних деривативів відбувається значні цінові коливання. Проте, існують також і події, які пов'язані з операціями хеджування та відбуваються після закінчення строку їх дії. Тому, для вдосконалення понятійного апарату з метою створення єдиної термінології для цілей бухгалтерського обліку пропонується виокремити поняття такі поняття як «Цикл товарного деривативу», «Операційний цикл товарного деривативу» та «Післяопераційний цикл товарного деривативу».

У відповідності до операційного та неопераційного циклу пропонується розрізняти наступні етапи бухгалтерського обліку деривативів: облік на дату укладання товарного деривативу, облік на дату переоцінки товарного деривативу, облік на дату виконання товарного деривативу та облік на дату погашення товарного деривативу.

Від початку укладання будь-якого виду деривативу до моменту його виконання чи закриття відбувається багато подій, які необхідно реєструвати, а тому вдосконалення документування операцій хеджування товарними деривативами призведе до більш точного та повного обліку.

Література:

1. Бойко К. В. Організація обліку хеджування в управлінні підприємством переробної промисловості / К. В. Бойко // Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль 2010. – С. 192-196.

2. Здреник В.С. Бухгалтерський облік і контроль операцій з похідними фінансовими інструментами: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.09 / В.С. Здреник ; ЖДТУ. — Ж., 2010. — 23 с. — укр.

УДК 657.4

Денчук П.Н.,
к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет
Рожелюк В.М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

РОБОЧИЙ ПЛАН РАХУНКІВ: ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ

Одним із елементів технології облікового процесу є формування робочого плану рахунків. Питання його вдосконалення, на наш погляд,